

Viðmerking:

Samgongan í Klaksvíkar Býráð prioriterar ikki barnaansing

— uppskot frá andstöðuni fall

Á býráðsfundið mána-kvöldið tann 29. november var fjárgjafan 2000 til viðgerðar, tvey uppskot voru at taka stöðu til, samgongan hevdði eitt uppskot og andstöðan hevdði eitt alternativt uppskot. Atkvætt var fyrri hvortjari grein sær ið andstöðan hevdði skotið upp, og tað var ikki sort hugvekjandi at síggja at uppskot um økta barnaansing og øking av sosiala deild á býráðnum voru feld av samgongumeirilutanum, uppskot um at bota um viðurskiftini hjá kommunulæknunum fekk somu lagnu.

Nógvar av teim stóru í-løgnum voru vit samd um tó voru ávisir munir, eg vil her bert vísa á nakrar av hesum munum:

sí talvuna

Kelda: Fjárgjafan 2000 Klaksvíkar Kommununa dagfest 26. November 1999.

Først má eg koma við eini rættleiðing til tíðindini í Útvarp Føroya um at samgongan hevur sett 3. Mið av til Læknamiðstöð, sum sæst á omanfyrenevndu talvu, so er upphæddin 500.000

Íløg	Samgonga	Andstöða
Útstykkning Helnabrekka	800.000	900.000
Havnaokið Ánir	2.500.000	2.500.000
Útbygging Niðan Horn	1.650.000	1.500.000
Nýgerð vatnv. Ánagiðgv	2.600.000	2.500.000
Heildarupphædd vegir	2.000.000	1.800.000
Umb. Ziskatrøð	3.500.000	3.500.000
Útbygging Ósaskúlin	450.000	500.000
Læknamiðstöð	500.000	0
Viðtaluhølini Norðoya Banka	0	1.000.000
Nýggi Barnaansing	0	1.000.000
Sosiala deild (umsiting)	110.000	410.000

kronur. Andstöðan helt at henda upphædd ferð ikki at geva nakrar bótta umstøð, allarhelst røkka sær bert til ný/umprojektering og tí kann henda íløg biða eitt ár og ístaðin skutu vit upp at nýta pening til at gera umstøðurnar hjá verandi læknunum nøktandi.

Viðvíkjandi barnaansing,

so er stöðan í Klaksvík tann, at á biðilista standa umleið 140 børn. Hesi býta seg soleiðis í aldursbólkar: 0-3 ár 90 børn, 3-7 ár 34 børn og 7-9 ár 15 børn. Orsøkin til, at børn 7-9 ár eru tikin við er, at bæði Mylnuhúsið og Dagroktin hava pláss til henda aldursbólkar.

Um uppskot Landsstýris-

ins at leggja út umsitingina og raksturinn av barnaansingini til kommununar pr. 1. januar ár 2000 verður veruleiki, so fær Klaksvíkar Kommununa góðar 3. Mið í sín part. Men so skal eisini havast í huga, at kommunan av hesum peningi skal gjalda 70% av útreiðslunum til ansing og hartil skal seta

fólk til at umsita økið, so kunnu vit gita hvussu nógvar peningur verður eftir til øking av ansingarlásum í ár 2000, eg vil meta at umleið eini 1,2 mið verða eftir til sjálva ansingina.

Tí vildi andstöðan prioritera ørðvisi, omanfyrenevnda upphædd er alt ov litið at nýta til at loysa henda trupuleika, tí settu vit pening av til umsiting og 1. Mið aftrat peninginum frá landinum til nýggja barnaansing. At hetta er nokk halda vit heldur ikki, men 2,5 mið hjálpa meir enn 1,2. Henda upphædd halda vit er minstamark ein kann jætta til ansing komandi ár, um vit skulu kunna siga at vit arbeiða miðvíst fyrri at loysa trupuleikan.

Við at økja sosiala deild høvdu vit eisini fingi orku til at sett ein felags biðilista á stovn, hetta er alneyðugt um nøktandi stýring av økinum skal vera og ikki minst nøktandi tænastuðøði til foreldrin. Hetta er ikki kritikkur av nøkrum stovnið, men at brúkarir bert skulu venda sær eitt stað og at øll pláss eru í eini samlaðari

pulju er best fyrri allar partar.

At tað er ein partur av kvinnunum ið kommununi ið ynskja at sleppa út á arbeiðsmarknaðin, og tað kann ein vænta við 140 børnum á biðilista, og verða forðaðar í hesum vegna vantandi ansingarlásum er at gera mismun millum kynini – eins og tað rakar sær og kommununa fjárgjafarla. Tí vildi økt barnaansing verði ein íløg ið loysti seg – eisini fyrri Klaksvíkar Kommununa. Tað var henda mismun ið andstöðan vildi roynd at fáa av vegnum við uppskotinum um økta barnaansing, men soleiðis ynskti samgongan tað ikki.

Eyðgunn Samuelsen
býráðslimur

Fyrsta jólaoratoriið

Nú sunnukvöldið 5. desember verður forvitnislig frumframfærsla av stórum kórverki í Friðrikskirkjuni á Toftum. Fyrri fyrstu ferð fáa føroyingar høvi at hoyra eitt jólaoratorium, ið er skrivað her heima á klettunum.

Tað er Jóhan Mortensen, sum hevur komponerað kórverkið "Føroyskt jólaoratorium" — beinleiðis til tekstir í biblíuni, ið hava við jólni at gera. Jóhan hevur eisini sett út fyrri blandað kór og skrivað orkesturtonleikin.

samstundis sum hann hevur staðið fyrri kórvenjingunum. Til framfærsluna fer hann at stjórna kóri og orkestri.

Farið varð undir kórvenjingarnar um miðjan septembur. Fólk hava sum tær undanfarnu ferðirnar tikið dyggiliga undir, soleiðis at kórið telur einar hálvtundrad sanganar. Við miklum ágrýtni hevur kórið tikið hesa krevjandi uppgávu upp á seg. Til framfærsluna verða eisini fleiri tónleikarar við — bæði strúkarar og floytur.

Tá tosað verður um jólaoratorium, verður altíð hugsað um eina framfærslu við bæði kóri og solistum. Soleiðis verður eisini í hesum forinum. Tveir solistar verða at hoyra, ein kvinnuligur og ein mannligur. Kvinnuroðdina eigur Berg-hild Poulsen, ið flest øll munnu kenna frá mongum framfærslum hesi seinastu árin. Hannis Hansen, ið hevur sungið til mong møtini kring landið, fer at syngja mansrøddina. Umframt at syngja solo fara tey

bæði at syngja tvær duettir saman.

Frumframfærslan av kórverkinum "Føroyskt jólaoratorium" verður í Friðrikskirkjuni sunnukvöldið 5. desember klokkan 19:30. Byrjað verður stundisliga. Umframt frumframfærsluna verða konsertir í Vesturkirkjuni leygdagdin 11. desember klokkan 16:00 og í kirkjuni í Gøtu sunnukvöldið 12. desember klokkan 19:30.

Royking er ikki bara ein sigarett oman á døgurða

ÓLAVUR Í BEITI

Finnur Helmsdal, lögtingsmaður, hevur sett Helenu Dam á Neystabø fleiri spurningar um tubbaksnýtslu og vil m.a. hava at vita frá almanna- og heilsumálaráðharranum, hví nevndin í Tubbaksráðnum hevur verið so litið aktivt seinastu nógva árin? Eisini vil hann hava at vita, hví so litið fyrirbyrgjandi arbeiði verður gjørt í mun til tubbaksnýtslu her á landi? Er tað landsstýrið, sum vektar henda partin av fyrirbyrgjandi arbeiðinum so lágt í mun til onnur øki?

Og Finnur Helmsdal vil hava at vita frá Helenu Dam á Neystabø, hvortja trygd

landsstýrismaðurin kann veita fyrri, at meira fyrirbyrgjandi arbeiði í mun til tubbaksnýtslu fer at verða útið her á landi. Og her tað landsstýrismanninum til at vera ítökiligur í hesum sambandi? Eru tað somu persónarnir, sum higartil hava myndað mesta av fyrirbyrgjandi arbeiðinum, ið skulu mynda fyrirbyrgjandi ráðið?

Í viðmerkingunum til fyrispurningin nevni Finnur Helmsdal aðalstjóran í WHO, Gro Harlem Brundtland, sum hevur sett tubbakið ovast á dagsskránnu. Orrustuna móti tubbaksnýtsluni og tubbaksíðnaðinum.

— Brundtland hevur kunngjørt, at hon fer at knæseta

eitt altjóða tiltak tvørtur um landamørk, ein millumtjóða heilsusáttmála, ið hevur sum endamálið at fáa tubbakið burtur. Millumtjóða heilsusáttmálin skal ganga undir heitinum: UTTAN ROYK. Bulurin í hesum tiltaki er upplýsing um vandar, fyrirbyrgjandi tiltøk og ikki minst eggjandi boðskapir, ið fáa viðkomandi persónar at viðvirka.

Skakandi tøl

Finnur Helmsdal vísir á, at hvørt ár gerast milliónir av fólki meira og minni álvarsliga sjúk av tubbaksnýtslu. Eisini fólk, sum ikki sjálvi eru nýttar. Árliga doyggja umleið 3 milliónir av hesum ávum kring

allan heim, herav 1,2 milliónir í Evropu. Um tubbaksnýtslan sleppur at halda fram ótarnað, fer hetta tal at tvífoldast næstu 20 árin. — 46 statir í USA hava lagt sak móti tubbaksíðnaðinum, sum er dømdur at gjalda 1400 milliarðir kronur í endurgjaldi fyrri heilsukostnað. Hesin peningur skal gjaldast komandi 25 árin. Hesi tøl siga okkum nakað um, hvussu stóran skaða tubbaksnýtslan elvir til, men eisini nokk so nóg um, hvussu nógvar peninur er í hesum ídnaði.

— Tubbak er eisini ovalaga á breddanum innan ES, har teir júst hava gjørt av, at í seinasta lagi ár 2003 skal prentast á hvønn sigarett-

pakka: ROYKING DREP-UR. Men meðan stóru partur av umheiminum er farin í mikla orrustu móti tubbakinum ella rustar seg til slíka, so tykjað føroysku myndugleikarnir enn ikki at hava sett sær nokur ítökilig mál hesun viðvíkjandi.

Herðaklapp

— Hesi orð skulu ikki á nakran hátt skiljast sum álöp á ella niðurgering av tí fyrirbyrgjandi arbeiði, sum verður gjørt her á landi. Ráðgevararnir hjá t.d. Rús-drekka- og narkotikaráðnum og Ráðnum fyrri ferðslutrygd skulu fáa øll tey herðaklapp, teir hava uppi-borið, fyrri eitt gott og sam-felagsgagnligt arbeiði. Men

vit kunnu ikki áhaldandi lata sum um, at royking bara er ein sigarett oman á døgurða ella aftur við einari øl. Royking er ein so álvarslig lívs- og heilsu-hóttan, at vit mugu og skulu gera nakað munagott fyrirbyrgjandi arbeiði — beinanvegin.

— Tað er ikki bara mín vón, at landsstýrismaðurin fer at geva mær eitt positivt og nýtiligt svar. Eg vóni, at alt tingið fer at taka hesi orðini til sín og taka ítökilig stig í tráð við innihaldið í millumtjóða heilsusáttmálanum hjá Gro Harlem Brundtland, sigur Finnur Helmsdal m.a. í viðmerkingunum til fyrispurningin.